HOKUSAI VE BATI SANATINA YANSIMALARI

SEZİN TÜRK KAYA

Yıldız Teknik Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
Resim Sanatları Bölümü,
İSTANBUL

sturk@yildiz.edu.tr

Anahtar Kelimeler: Hokusai, Baskıresim, Ukiyo-e

Özet

Japon sanat tarihi tarım öncesi ritüel temalardan başlayarak günümüze kadar devam eden zengin bir içeriğe sahiptir. Tarihsel süreç içerisinde baskıresmin en popüler olduğu dönem ise Edo devridir. Edo devri Japonya'nın bir değişim ve gelişim içerisine girdiği önemli bir süreci kapsar. O dönem içerisinde yapılan çalışmalar Edo'nun ruhunu yansıtır. Tokyo'nun ruhunu yansıtan ve dönemin Japon yaşamını çok iyi tasvir eden başarılı örnekleridir. 17. yüzyılda başlayarak 19. yüzyıl başlarına kadar dünyanın yaşam ve zevklerini anlatan ağaç baskı resimlere verilen addır.

19. yüzyılın başlarında, Ukiyo-e Hokusai ve çağdaşlarının elinde en çağın yaşayan türü olmuştur. Hokusai'nin en büyük etkisi büyük ihtimalle Claude Monet'nin Fransız Kadın Giysisi adlı eserini 1868 yılında ilk defa temalarında kullanmış ve bu çalışmalar onu en başarılı örneklerinden biri yapmıştır. Ukiyo-e'de pek kullanılmayan mavinin yoğun olarak kullanılması, çizgisel anlatımı bu çalışmalar ile ukiyo-e sanatına yeniden kazandırmasıdır.

Sanatçının çalışmalarında geometrik düzenlemeler ise bazı sanatçıların için temel kompozisyon çizgisi ve renk açısından büyük bir yol gösterici ve esin kaynağı olmuştur.

Japon sanat tarihi tarih öncesi dönemlerden başlayarak günümüze kadar devam eden zengin bir içeriğe sahiptir. Tarihsel olarak bakıldığında Jomon, Yayoi, Kofun, Asuka, Nara, Heian, Kamakura, Nanbokuchō/Muromachi, Momoyama, Edo Devri olmak üzere farklı dönemlerde incelenir.[1]

Bu dönemlerin içinde baskıresim çeşitli şekillerde ve farklı amaçlar doğrultusunda kullanılmıştır. Baskıresmin en popüler olduğu dönem Edo devridir. Edo devri Japonya'nın bir değişim ve gelişim içerisine girdiği önemli bir süreci kapsar. Hanedanlık tarafından samuraylarına ve feodal beylerine yıllık belli sayıda bir süre Edo kentinde geçirmelerinin istenmesi üzerine bu beyler zengin bir yaşamın ve eğlence kültürünün merkezi haline gelmiştir. Feodal beyler, eğlence mekânları ve bu eğlence merkezlerini dolduran müşteriler Ukiyo'nun bir parçasını oluşturmuşlardır.[2] Ukiyo-e akıp giden, durağanlık, yüzen dünya, başka bir değişle fani dünya anlamına gelmektedir. O dönemin içerisinde yapılan çalışmalar Edo'nun ruhunu yansıtan ve o dönemin Japonyasını çok iyi tasvir eden başarılı örneklerdir. Ukiyo-e ise bu fani dünyanın, yaşam ve zevklerini anlatan ağaç baskı resimlere verilen addır.[3]

Ukiyo-e'de işlenen konular günlük yaşamdan sahneler, çiçekler ve kuşlar(kacho), erotik resimler(shunga), güzel kadınlar (bijin), kabuki oyunları, sumo güreşleri, manzaralar (meisho), tarih ve mitolo-

jiden sahnelerdir. (2)

19.yüzyılın başlarında Hokusai ve Hiroşige, Ukiyo-e'nin sınırlı ve kalıplaşmış konu sıkıntısına manzarayı tekrar ele alarak bir son getirmişlerdir. Ukiyo-e bu iki sanatçının döneminde ve onlar ile birlikte altın çağını yaşamıştır. Sonraki dönemde ise Japonya'da uygulaması bitmiş olmasına rağmen batılı sanatçılar için gerek kompozisyon gerek renk açısından büyük bir yol gösterici ve birçok batılı sanatçı için esin kaynağı olmuştur.

Manzaranın büyük ustası Hokusai (1760- 1849) Katsukauka Shunsho'nun öğrencisi olmuştur. 19 yaşında iken ilk çalışmaları olan "Aktör" serisini Shunro adı altında yapmıştır. 1780 yılında Kako Ado altında dikkate değer pek çok çalışma üretmiştir.1797 yılında kuzey yıldızı anlamına gelen Hokusai ismini kullanmıştır. Yaşamı boyunca toplam 59 takma isim kullanmıştır.(4)

Resim 1. Hokusai "Beneath the oil Kanagawa", "Kanagawa Oki Namura" "Büyük Dalga", Renkli Ağaç Baskı, 1830.
Kaynak: http://thesaltchronicles.files.wordpress.com/2009/09/hokusai.jpg

Hokusai'nin sanatsal gelişmesinde büyük bir adım olan 15 manga defteri 1814 yılında basılmaya başlanmıştır.

Bunun yanı sıra onun en büyük etkisi hiç kuşku yoktur ki manzaralar üzerinde olmuştur. Fuji dağının 36 görüntüsü adlı seri 1830 yılının ilk dönemlerinde basılmış ve bu çalışmalar ona ün kazandırmıştır. Fuji dağının 100 görüntüsü 3 kopya halinde 1834 -35 yılları arasında üretilmiştir. Böylece Ukiyo –e de pek kullanılmayan manzarayı gündeme getirdiği bu çalışmalar ile ukiyo-e sanatını tekrar canlandırmıştır.(5)

Her yerde "Büyük Dalga" olarak bilinen eser, Sadece yerel sanat açısından değil, dünya sanat tarihi içinde de çok bilinen bir eserdir.

Resmin içerisinde dalgaların arasında 3 tane bot ve üzerinde insanlar vardır. Botlardaki denizciler dalgalara karşı gelmek yerine kendilerini ve botları suyun akışına bırakmış resmen doğaya teslim olmuşlardır. Arka planda dalgaların arasından yükselen Fuji dağı görünmektedir. Günün ilk ışıkları ile aydınlanan karlı Fuji dağı bütün bu fırtınaya rağmen dimdik ayakta durmaktadır. Her kompozisyonunda vurgulanan ilahi güç(ilah, tanrı), insan ve doğanın(ten, jin, chi) eşit derecedeki önemi bu kompozisyonda da görülmektedir.

Bu baskıda Yin ve Yang kavramları aydınlık ve karanlık olarak değil de doğa ve ilahi güçler arasındaki bağ ile denizin şekli ve gökyüzünün içinde grafiksel olarak betimlenmiştir. (5)

Bu resim aynı zamanda Hokusai'nin sevdiği elemanlardan oluşmuştur. Günlük yaşantısının bir parçası haline gelen doğal yaşam ve onun inanış biçimi resimlerinde ön plandadır. Resminin temelinde Japon

halkının gelenek ve yaşam biçimi vardır. Baskıda yer alan zemin, fon, birbirini tamamlayan renkler, nesnelerin verdiği mesajlar Hokusai'nin yeni tarzının en karakteristik özellikleri olmuştur.

Batı toplumu yüzyıllar boyunca doğuyu merak etmiş ve doğuya olan hayranlığını gizlememiştir. Batılı sanatçılar Hokusai'nin "Büyük Dalga" ve daha bir çok çalışmasından kompozisyon , renk ve biçimsel sadelik açısından etkilenmişler ve resimlerinde kullanmışlardır.

20.yüzyıl sanatını ciddi şekilde etkilemiş olan Vincent Van Gogh, Japon baskıları ile 1885 yılında Antwerp'de tanışır ve onları satın almaya başlar. Bu yıllarda Japon baskıları oldukça ucuz fiyatlara satılmaktadır.1886 yılında Paris'e taşındıktan sonra Bing galeriden aldığı Japon baskılarını koleksiyonuna ekler. Zamanının büyük bir kısmını onlara ayırır. Hokusai ve Hiroşige gibi sanatçılara olan hayranlığı o yıllarda başlamıştır. Sonraki dönemlerde Japon baskılarından kopya çalışmaları da yapmıştır.(6)

Pop art'ın önemli temsilcilerinden Roy Lincheostein "Drowning Girl" adlı çalışmasında sadece Jugend Still den değil aynı zamanda Hokusai'nin "Büyük Dalga" adlı eserinden de etkilenmiştir. Resimde suda boğulan kızı saran dalgalar tıpkı Hokusai'nin "Büyük Dalga" adlı eserindeki dalga formlarına benzemektedir. (7)

Ilesim 2. Roy Lichtenstein, Drowning Girl, 1963
Kaynak: http://www.moma.org/collection/browse_results.php?criteria=O%3AAD%3AI%3A3541%3Apage_number%3A1%3Atemplate_id%3A1%3Asort_order%3A1

Günümüz sanatçılarından Masami Teraoka, Japonya'da doğmuş ve Amerika'da eğitimine devam etmiştir. Çocukluğu Japonya'da geçen sanatçı yetişme sürecinde etkilendiği Japon baskıresim sanatını olgunluk dönemi eserlerine taşımıştır. Sanatçının üzerinde çalıştığı konular cinsellik, din, mahremiyet, politika, şiddet gibi unsurları yoğun olarak içerir. Günümüz toplumunun sosyal ve kültürel olaylara verdiği tepkiler resimlerinin ana temalarıdır. "Katsushika Hokusai, Balıkçı ve Ahtapot" ve "Masami Teraoka Sarah ve Ahtapot" adlı çalışmaları, aralarındaki asırlık farka rağmen biçim ve içerik açısından büyük benzerlikler göstermektedir. Teraoka, ukiyo-e tekniğini kullanarak Amerikan kültürünü irdeleyen işler üretmiştir. (8)

Yaşanan ekonomik gelişmeler doğrultusunda batıdan doğuya ve doğudan batıya olan ticari ilişkiler sanatı her iki yakada da etkilemiştir. İnsanlar arasında iletişim olanaklarının artması ile sanatsal üretimlerin kitlelere ulaşması kolaylaşmıştır. Baskıresim ilk kez ticaret yoluyla ahşap kutuların kapaklarındaki baskılar ile Avrupa'ya girmiştir. Baskıresmin çoğaltılma özelliği eserlerin aynı anda farklı yerlere ulaşmasını da kolaylaştırmıştır. Böyle avantajları olan bir sanat dalı ile üretilmiş çalışmalar okyanusların ötesinden tıpkı Hokusai'nin eserleri gibi gelip sanatın yönünü değiştirmeyi başarmıştır.

Resim 3. Katsushika Hokusai, Balıçı ve Ahtapot, 19.yy çok renkli tahta baskı
Kaynak: http://phailyngula.org/images/hokusai_octopus.jpg

Resim 4. Meşumi Tensoku Sanalı ve Ahtapot/Yedinci Cennet,2001, 29 renk tahta baskı,41 x 40 cm

Kaynaklar

1. Japoniya Sanat Sergisi Istanbul Koleksiyonu (1960). Istanbul Museum Of Arts. Tokyo
2. Akalan, G. (2003). Gravür. Kalkavanık Sanat Yayınları.
3. Küçük, G. (2002). Ukiyo-e. Anadolu Sanat, Sayı 13. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir
4. Cawthorne, N. (1997). The Art Of Japanese Prints. Laurel Glen Publishing. Hong kong.
5. Cahill, J. C. (2000). Hokusai. Phaidon Prss Inc. China.
6. www.aminoz.com/articles/san_gecin_satonmiho.asp
7. http://popartmobile.com/blog/talking-with-ayo-ichronstein
8. Yücel, B. (2008). Ukiyo-e ve Çağdaş Sanatla Yorumları,Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
http://thesakechronicles.frees.wordpress.com/2009/09/hokusai.jpg
http://www.aminoz.com/articles/the-great-wave.asp

HOKUSAI AND REFLECTION ON WESTERN ART

SEZİN TÜRK KAYA

Balıkesir University
Faculty of Fine Arts
Department of Printing Arts
BALIKESİR

sturk@balikesir.edu.tr

Keywords: Hokusai, Woodblock Printing, Ukiyo-e

Abstract

History of Japanese Art has got a rich content starting at the prehistoric times and continuing until the present day. During the historical process, the most popular period of Printing Picture is the Edo Time. The Edo Time contains an important process within the terms of Japan's revolution and development. The works made within that period are the successful samples which reflect Edo's spirit and describe Japan of that period very well. Ukiyo-e, which started in the 17th Century, is a name given to the woodblock printing (the wood printing pictures) which tells the zest / delight and lifetime of the mortality world.

At the beginning of the 19th Century, Ukiyo-e Hokusai with his contemporaries lived his golden age. Hokusai definetely had the greatest influence on views / landscapes. His series of pictures, named 'Thirty-Six Views of Mount Fuji', were published early in the 1830's and these Works made him famous. He revived /freshened Ukiyo-e Art again with these works,in which he brought up the landscapes ,not used much in Ukiyo-e.

Besides, the artist's works were a great leading and inspiration of source for western artists in terms of composition and also colour in the following periods.

History of Japanese Art started at the pre-historic times and continued to the present time. When considered systematically, it is analyzed as Jomon, Yayoi, Kofun, Asuka, Nara,Heian, Kamakura, Nanbokucho, Muromachi,Momoyama, Edo Period in different periods. (1)

The Woodblock Printing within these periods was used in various forms and in accordance with different purposes. The most popular period of the woodblock printing is the Edo period.

The Edo Time contains an important process within the terms of Japan's revolution and development. As Samurais and feudal lords were wanted to spend some specific time in a year in Edo city by the Dynasty, this city became a rich life and amusement centre. Feudal lords, amusement centres and the customers who filled up these amusement centres made up

Ukiyo's part(2). 'Ukiyo' means a gliding, streaming,floating world, in other words it means 'the world of

mortality'. The works within that period are the successful samples which reflect Edo's spirit and describe Japan of that period very well. Ukiyo-e is a name given to the woodblock printing which tells the zest and lifetime of this mortality world.(3)

The operand subjects in Ukiyo-e are the scenes from daily life, flowers and birds (kacha), erotic pictures (shunga), beautiful women (bijin), Kabuki theatre, Sumo wrestlings, landscapes/views (meisho), history and mythology.(2)

At the beginning of the 19th Century, Hokusai and Hiroshige put an end to the shortage of the limited and stereotyped subject of Ukiyo-e by handling view pictures again. During these two artists and with them, Ukiyo-e lived its golden age. The following period, it was a leading/ guiding and inspiration of source for many western artists in terms of composition and also colour although its application had finished in Japan.

Hokusai (1760-1849), who is the great master of view/landscape was Katsukaoka's student. When he was 19 year old, he made the series 'Actor' which were his first works, by the name of 'Shunrei. In 1780, he produced many remarkable studies/works by the name of Kako Ada. In 1797 he used the name of Hokusai which means 'the North star'. He used totally 59 nicknames / pseudonyms throughout his life. (4)

'15 Squad Books', which was a major step in Hokusai's artistic development, started to be published in 1814.

Besides, his biggest impact was no doubt on the views/landscapes. His series, named '36 Images of Mount Fuji', were published in the first periods of 1830 and those studies made him known. '100 Images of Mount Fuji' was made in three copies between 1834 and 1835.

In this way, he freshened Ukiyo-e Art again with these works in which he brought up the landscapes, not used much in Ukiyo-e.(5)

The work of art, known as 'Big Wave' everywhere, is also known very well not only in terms of local art but also history of world art.

There are three boats among the waves and some people on them in the Picture. The sailors on the boats entirely give themselves up the nature by leaving themselves and their boats in flowing water instead of resisting the waves. Mount Fuji is seen among the waves in the background. Despite the storm, Mount Fuji, which is covered with snow and brightens with the first daylight, stands stiffly. The godlike/divine power (God), the human and the nature (ten,jin,chi) in his every composition is also seen equally in this composition like the others.

In this printing Yin and Yang concepts are described as a link/joint between the nature and the divine powers together with the form of the sea and the graphics in the sky, but not light and dark concepts. (5)

This Picture also contains the elements which Hokusai liked. The natural life which is a part of his daily life, and the way of his belief stand in the forefront in his pictures. In the basis of his picture there are Japanese traditions and ways of life. The ground, background, complement of the colours, images given by the objects in the painting are the best characteristic features in Hokusai's new style.

Western society have wondered the East for centuries and have not hiden their admiration to the Eastern world. Western artists are influenced by Hokusai's work 'Big Wave' and his other works in terms of composition, colour and formal simplicity and they used in their pictures.

Vincent Van Gogh, who seriously influenced the art of 20th Century , met Japanese printings in Antwerp in 1885, and started to buy them. In those years, Japanese printings were being sold at rather reduced prices.

After he moved to Paris in 1886, he added Japanese printings, which he bought from Galery Bing, to his collection. He spent most of his time with them. His admiration to the artists such as Hokusai and Hiroshige started in those years.In the following periods he made some copy works from Japanese printings.(6)

Roy Linchestein, one of important representatives of Pop Art was not only influenced at his work 'Drowning Girl by Jugend Still but also by Hokusai's work , 'Big Wave' The waves in his picture which covered the drowning girl in the water are very similar to the wave forms in Hokusai's work 'Big Wave'.(7)

Masami Teraoka, one of the present / contemporary artists, was born in Japan and continued his education/training in the USA. The artist, whose childhood passed in Japan, was influenced by Japanese woodblock printing during his growing time and carried it to his works in his mature period. The subjects, which the artist studied on, contain the themes intensively such as sexuality,religion,privacy,politics, violence. The main theme in his pictures is reactions of today's society for the social and cultural events. Katsushika Hokusai's work 'Fisherman and Octopus' and Masami Teraoka's work " Sarah and Octopus" have great similarities in terms of forms and contents in spite of the centennial variance between them. Teraoka, has produced the studies/ works which explicate American culture by using Ukiyo-e technique. (8)

In accordance with the economic developments, the Art has been influenced by the business relationships from the west to the east and also from the east to the west, in both sides. Increasing of communicative conditions among people makes artistic produces /studies easier to come at wide mass. The Woodblock Printing first entered Europe with the prints on the covers of wood boxes by way of trade. The multiplication way of woodblock printing also makes the works easier to reach different places at the same time. The Works produced by an art work which has such advantages have managed to change the direction of the art just as Hokusai's Works beyond the oceans.

References

1. Japonya Sanat Sergisi Memiru Koleksiyonu. (1986). Idemitsu Museum Of Arts. Tokyo.
2. Akalan, G. (2000). Gelenek Kalesarmik Sanat Yayınları.
3. Koçak, G. (2002). Ukiyo-e.Anadolu Sanat. Sayı 13. Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir.
4. Cawthorne, N. (1997). The Art Of Japanese Prints. LaurelGlen Publishing. Hong Kong.
5. Cunlu, G. C. (2003). Hokusai. Phaidon Pres. Inc. China.
6. www.artsfolio.com/articles/van_gogh_japonisme.asp
7. http://japanesewoodblockprints.com/blog/talking-with-tetsu-kichijo-tsuji
8. Arvil, B. (2000). Ukiyo-e ve Çağdaş Sanata Yansımaları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
http://thejadechronicles.files.wordpress.com/2009/09/hokusai.jpg
http://www.artelino.com/articles/the-great-wave.asp

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ